

УДК 796.035–057.87:796.011.3

**УПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У САМОСТІЙНУ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧУ
ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ**

О.Т. Кузнєцова¹, д-р пед. н., доцент
Г.П. Грибан², д-р пед. н., професор

¹*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна;*

²*Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна*

**IMPLEMENTATION OF INFORMATION AND COMMUNICATION
TECHNOLOGIES INTO THE STUDENTS' INDEPENDENT PHYSICAL AND
HEALTH-IMPROVING ACTIVITIES**

O.T. Kuznetsova¹, G.P. Gryban²

¹*National University of Water and Environmental Engineering, Rivne, Ukraine*

²*Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, Ukraine*

The article describes the conditions for the introduction of information and communication technologies into the students' independent physical and health-improving

activities. The use of pedagogical technologies in students' independent physical and health-improving activities allows to solve such important and complicated tasks: to conduct systematic correspondence and consultation of students through electronic corporate mail, to control the preparation of tasks for independent work; to trace the dynamics of health and physical capacity during a certain period; to form a system of correctional and rehabilitation measures to preserve health and create optimal conditions for realization of the set goals; to prepare the necessary didactic materials for implementation in the educational process; to implement test control with the help of computer programs and a systematic electronic catalog of literature in order to assess the students' theoretical knowledge.

Keywords: *institution of higher education, students, process of physical education, independent work, information and communication technologies.*

Постановка проблеми. Одним із сучасних завдань фізичного виховання є формування у студентів усвідомленого прагнення до самостійного фізичного вдосконалення шляхом активізації фізкультурної освіти через інноваційні інформаційно-комунікаційні технології, а саме комп'ютерне програмно-методичне забезпечення дисципліни, створення інформаційного середовища фізкультурної освіти у закладі вищої освіти (ЗВО) із наявністю мультимедійного видання, електронної бібліотеки тощо. Актуальною є розробка та застосування інформаційних «банків даних» фізичних можливостей студентів у ЗВО, які систематизують інформацію про рівень фізичного потенціалу студентської молоді, забезпечують модернізацію та інтенсифікацію тестового контролю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розробкою педагогічних умов використання інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій у процесі фізичного виховання студентів присвячені дослідження О. З. Блавт, Н. О. Долгової, А. Л. Димової, О. Д. Дубогай, В. О. Кашуби, В. М. Корягіна, П. А. Слобожанінова, Л. П. Суценко, О. В. Тимошенко, А. S. Ilnitskaya, Zh. L. Kozina, M. Papastergiou, M. V. Dutchak, Y. V. Yurchyshyn та ін.

У працях науковців вказано, що інформаційно-комунікаційні технології у професійній підготовці майбутніх фахівців необхідно використовувати у двох середовищах: у навчально-виховному процесі та у науково-дослідній роботі [2; 6]. Доведена необхідність впровадження комп'ютерних технологій у фізичне виховання учнівської і студентської молоді як для діагностики здоров'я, фізичного розвитку, рухових показників, так і для педагогічного контролю [8]. Розроблені педагогічні умови застосування дистанційних технологій навчання в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту [7].

Особливості застосування інформаційно-комунікаційних технологій як основи моніторингу, що відображає ефективність впровадження оздоровчо-освітніх методик поширення теоретичних знань і практичного впровадження занять фізичними вправами в життєдіяльність студентів спеціальних медичних груп розкрито в працях О. Д. Дубогай [1], В. М. Корягіна, О. З. Блавт.

Не заперечуючи значущості проведених досліджень, проблема впровадження інноваційних технологій в освітній процес з фізичного виховання залишається недостатньо вивченою.

Відповідно до пп. 2.2.1. Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування (НУВГП) [5, с. 4–5], освітній процес організується з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання та орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної компетентності, мобільності та швидкої адаптації до змін і розвитку в соціально-культурній сфері, у галузях техніки, технологій, системах управління та організації праці в умовах ринкової економіки.

Мета роботи – розкрити можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі самостійної фізкультурно-оздоровчої діяльності студентів.

Виклад основного матеріалу дослідження. В процесі впровадження методичної системи застосування оздоровчих технологій у фізичному вихованні студентів особливу

увагу було приділено ознайомленню студентів із можливостями інформаційно-комунікаційного середовища ЗВО і формуванню свідомого ставлення молоді до самостійної фізкультурно-оздоровчої діяльності [4]. У дослідженні інформаційно-комунікаційні технології представлені мультимедійними технологіями та системою Інтернет.

Віртуальне освітнє середовище університету, як своєрідна система Web-сервісів та електронного навчального контенту, дала змогу студентам постійно навчатися незалежно від місця перебування та у зручний для себе час. Це дозволило забезпечити високу ефективність організації самостійної фізкультурно-оздоровчої роботи студентів, зокрема розв'язок деяких навчальних завдань більш ефективно та оперативно, а також підвищити рівень надання освітніх послуг в університеті. Основними напрямками роботи були ознайомлення студентів із основним доменом університету та його сайтами, віртуальні екскурсії університетом, реєстрація та формування основних навичок самостійної роботи в системі Moodle, використання інформаційної бази даних рівня соматичного здоров'я студентів та авторських комп'ютерних програм, ознайомлення з можливостями електронної бібліотеки університету, поглиблення навичок роботи з пошуковими системами, бібліотечними каталогами та корпоративною поштою викладача з метою інформування та звітності за результатами самостійної роботи (рис. 1) тощо.

Рис. 1. Самостійне виконання завдань студентами
1. Презентації

2. Фото-звіт про проведення самостійного заняття (на ед. пошту викладача)

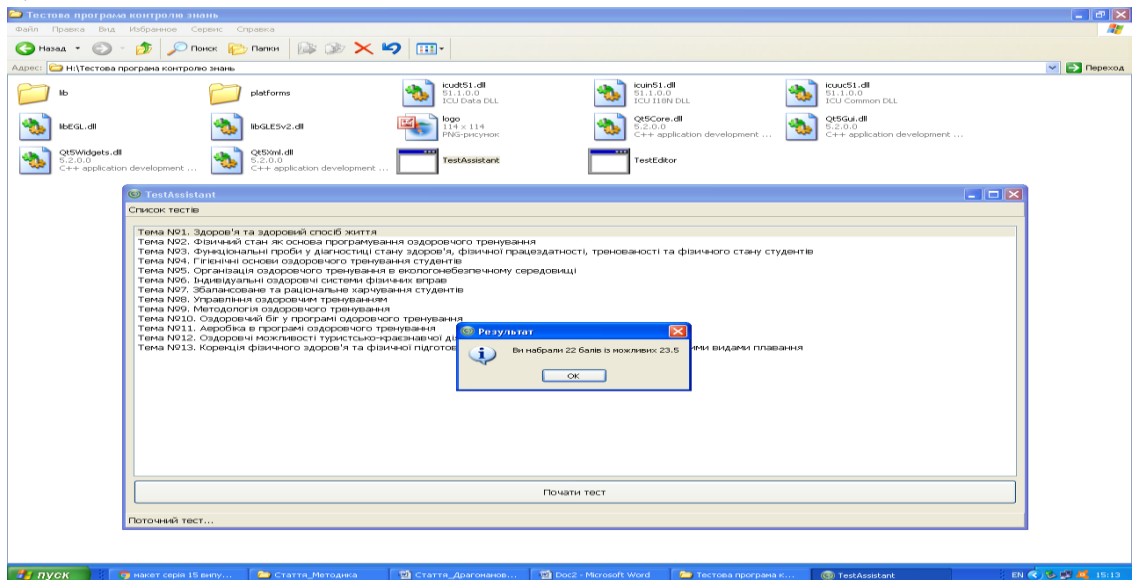

Для інформаційного забезпечення освітнього процесу складено електронний каталог літератури з фізкультурної тематики. Каталог включено до змісту методичного забезпечення електронної бібліотеки НУВГП (цифрового репозиторію) та внесено до комп'ютерної програми тестового контролю [Test-I]. До інформаційної бази включено навчальну літературу, яка є в наявності в науковій бібліотеці університету (більшість з них не має електронних варіантів, тому не міститься у сховищах репозиторію), що дало можливість прискорити пошук відповідей на питання, які цікавлять студентів, під час планування та проведення самостійних занять.

Для визначення рівня теоретичних знань студентів було використано комп'ютерну програму, яка надавала можливість оцінити рівень знань та навички опрацювання літератури. Тести закритої форми наводяться з однією правильною відповіддю із чотирьох-п'яти запропонованих або з кількома правильними відповідями [3]. Студент, який проходить тестування, має можливість обрати одну з 13 тем, що складається з 20 завдань (рис. 2). Були розроблені 260 тестових завдань закритої форми за 13 темами для поточного та підсумкового (семестрового) контролю. З 1-ї по 3-тю теми тестові завдання охоплюють питання здоров'я та здорового способу життя, діагностики фізичного стану та фізичної працездатності студентів.

1.

2.

Рисунок 2. – Скріншот вікон комп'ютерної програми під час розв'язання тестових завдань (1) та за результатами опрацювання теми (2).

З 4-ї по 7-му теми – питання щодо гігієнічних засобів фізичного виховання, природних факторів зовнішнього середовища, збалансованого, раціонального харчування, оздоровчих систем фізичних вправ тощо. З 8-ї по 13-ту теми – питання організації та проведення оздоровчого тренування з видів спорту. Надається методика з найбільш популярних у студентському середовищі видів рухової активності: оздоровчий біг та ходьба, оздоровче плавання, туризм, аеробіка тощо [3].

Для нарощування можливостей інформаційно-комунікаційного середовища ЗВО було створено електронний архів наукових праць викладачів університету. Так, цифровий репозиторій НУВГП (<http://ep3.nuwm.edu.ua>; <http://ep3.nuwm.edu.ua/information.html>) виконує такі функції: наукову, навчальну, довідково-інформаційну, збережувальну. За допомогою зведеного електронного каталогу студенти здійснювали пошук документів, переглядали інформацію про них, накопичували та роздруковували результати пошуку. Шукати документи можна як за атрибутами (автор, назва, інші вихідні дані), так і за належністю документів до тієї чи іншої теми. Це особливо зручно, наприклад, коли потрібно підготувати реферат або сформулювати список для методичних рекомендацій. Каталог також доступний з планшету або смартфона ОС Android.

Розроблені електронні навчальні засоби, практикуми, комп'ютерні програми, які активно використовуються в освітньому процесі. В університеті в електронний формат переведено більшість наукових і методичних розробок автора. Цифровий репозиторій університету на сторінці «Кузнєцова, О. Т.» поетапно доповнювався навчально-методичною літературою. На сайті кафедри фізичного виховання НУВГП (<http://nuwm.edu.ua/kaf-fv>) навпроти прізвища викладача розташований файл, що відображає статистику завантажень його навчально-методичних праць (<http://ep3.nuwm.edu.ua/cgi/stats/report/authors/>). Використання сайту сприяло активізації роботи в інформаційному просторі, вільному доступу студентів до всіх навчально-методичних праць, створює можливість індивідуальної траєкторії ознайомлення з навчальним матеріалом, оцінювання його засвоєння. Важливо відзначити позитивні відгуки студентів про надану можливість вільного доступу до публікацій викладачів університету, швидкого пошуку потрібної інформації за автором, темою, колекцією, видом представленої наукової продукції.

Створення власного електронного профілю на сторінці кафедри фізичного виховання НУВГП та власного кабінету у Moodle сприяло своєчасному оповіщенню студентів щодо організації роботи, забезпеченню внутрішніх та зовнішніх комунікацій. Протягом навчання систематично здійснювалося управління фізкультурно-оздоровчою діяльністю та інформаційна підтримка у вигляді консультацій студентів, які за станом здоров'я звільнені від практичних занять із фізичного виховання. Для самостійної роботи надавалися плани, зміст оздоровчих тренувань, відбувалося консультування студентів за допомогою корпоративної пошти (рис. 3).

Призначення методичного забезпечення полягає в тому, щоб здійснювати інформаційну підтримку студентів, які вивчають курс із даної дисципліни самостійно, прискорити процес запам'ятовування інформації завдяки зручному інтерфейсу, надати допомогу в оволодінні практичними прийомами рухових функцій завдяки вбудованому відео, здійснити методичну допомогу.

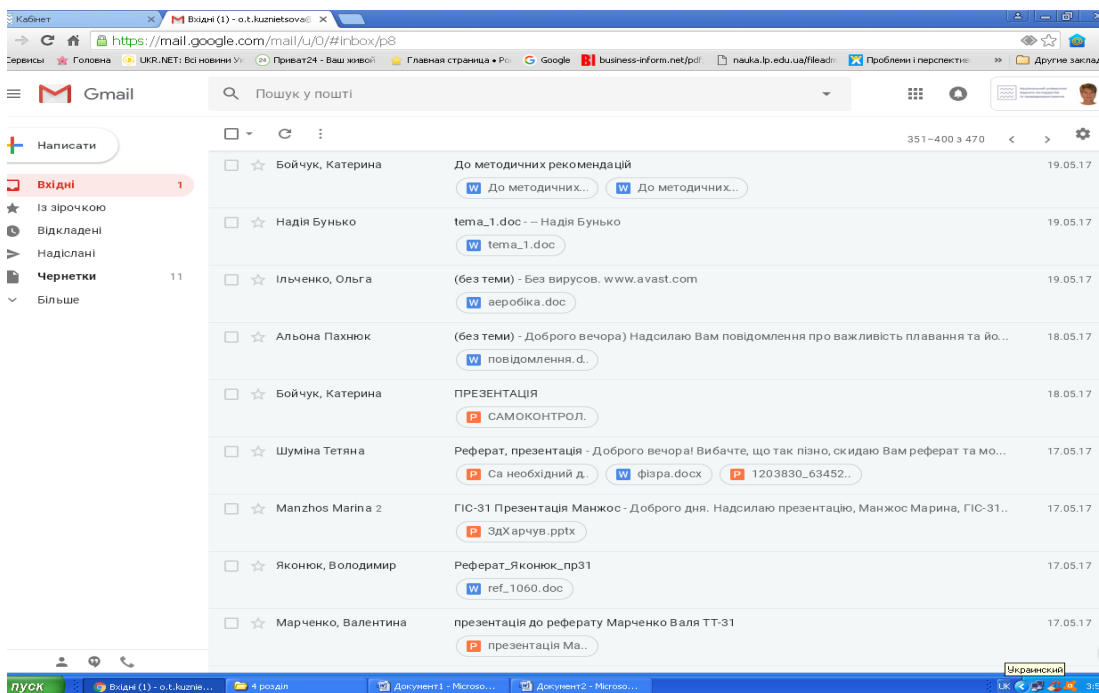

Рисунок 3. – Скріншот вікна корпоративної пошти викладача (службове листування зі студентами)

Для самостійної підготовки до фізкультурно-оздоровчих занять, з метою візуалізації та демонстрації інформаційного матеріалу, використовувалися програми PowerPoint, що включали слайд-презентації за темами (рис. 4).

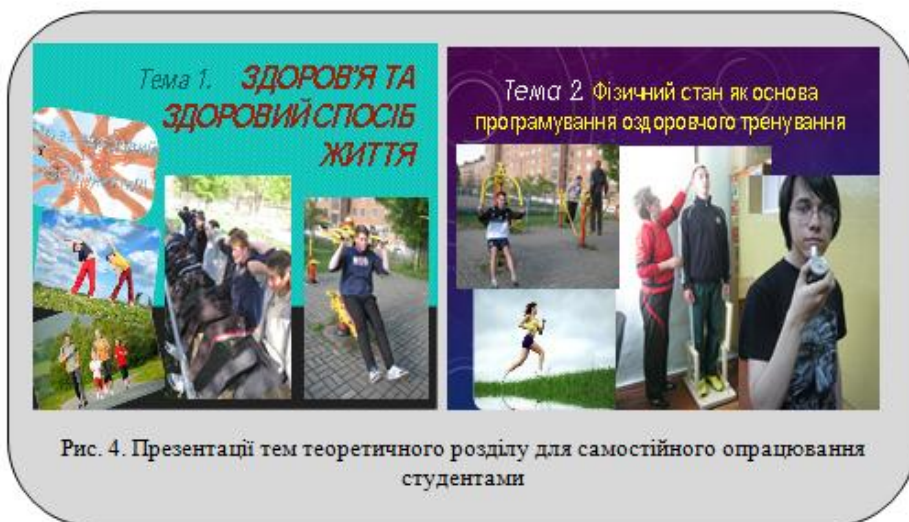

Рис. 4. Презентації тем теоретичного розділу для самостійного опрацювання студентами

Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Отже, аналіз наукових праць фахівців галузі довів, що актуальність розвитку інформаційно-комунікаційних технологій у процесі фізичного виховання студентів на сьогодні є беззаперечною.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у самостійній фізкультурно-оздоровчій діяльності студентів дозволило вирішити ряд важливих і складних завдань: 1) за допомогою електронної корпоративної пошти здійснювати систематичне листування та консультацію студентів, реалізувати контроль за підготовкою завдань самостійної роботи; 2) простежити динаміку стану здоров'я і фізичної працездатності протягом певного періоду; 3) сформувати систему корекційних та реабілітаційних заходів що-

до збереження здоров'я і створення оптимальних умов для реалізації поставлених цілей; 4) підготувати необхідні дидактичні матеріали для впровадження в освітній процес; 5) реалізувати тестовий контроль за допомогою комп'ютерних програм та систематизованого електронного каталогу літератури з метою оцінювання теоретичних знань студентів.

У межах дослідження важливим є впровадження дистанційного навчання студентів, зокрема за допомогою корпоративної пошти, особистого електронного профілю на сторінці кафедри, власного кабінету у Moodle, де розміщено навчально-методичні матеріали, створення дистанційних спецкурсів.

Список використаних джерел:

1. Дубогай О. Д. Обґрунтування інформаційно-комунікаційних технологій моніторингу психофізичного вдосконалення організму студентів СМГ в системі фізичного виховання у ВНЗ / О. Д. Дубогай // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць / За ред. Г. М. Арзютова. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – Вип. 3К(44)14 – С. 216–219.

2. Кудін А. П. Використання електронних ресурсів у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту / А. П. Кудін, О. В. Тимошенко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. – 2017. – Вип. 143. – С. 54–59. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2017_143_14.

3. Кузнецова О. Т. Оздоровче тренування студентів. Тестові завдання для модульного контролю : навч. посіб. – Рівне, 2013. – 116 с.

4. Кузнецова О. Т. Оздоровчі технології у фізичному вихованні студентів : теорія, методика, практика : монографія. – Рівне, 2018. – 416 с.

5. Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування. Наказ ректора НУВГП від 24.05.2016 № 256 – Режим доступу : <http://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/vyo/dokumenty>.

6. Слобожанінов П. А. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій: теоретичний аспект / П. А. Слобожанінов, Л. П. Сущенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – 2017. – Вип. 5К – С. 308–311. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_015_2017_5K_80.

7. Тимошенко О. В. Особливості організації дистанційної форми навчання майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах України / О. В. Тимошенко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – 2014. – Вип. 118(2). – С. 237–242.

8. Тимошенко О. В. Використання інфо-комунікаційних технологій у процесі фізичного виховання учнівської та студентської молоді / О. В. Тимошенко, М. О. Марущак // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – Вип. 3К (97). – С. 544–548.